

ÎN MAJORITATEA STATELOR, CONTRACTELE DE MUNCĂ ALE CADRELOR DIDACTICE INCLUD SARCINI SUPLIMENTARE TIMPULUI EFECTIV DE PREDARE

În majoritatea statelor, timpul de muncă presupune timpul afectat pentru două activități principale: cursurile, pe de o parte, și pregătirea acestora și corectările, pe de altă parte. În numeroase state, acest timp de muncă include și activități suplimentare.

Numărul **global de ore de muncă** corespunde numărului săptămânal de ore negociate prin convenții colective sau stabilite pe alte baze. Acest concept predomină în mai mult de jumătate din state.

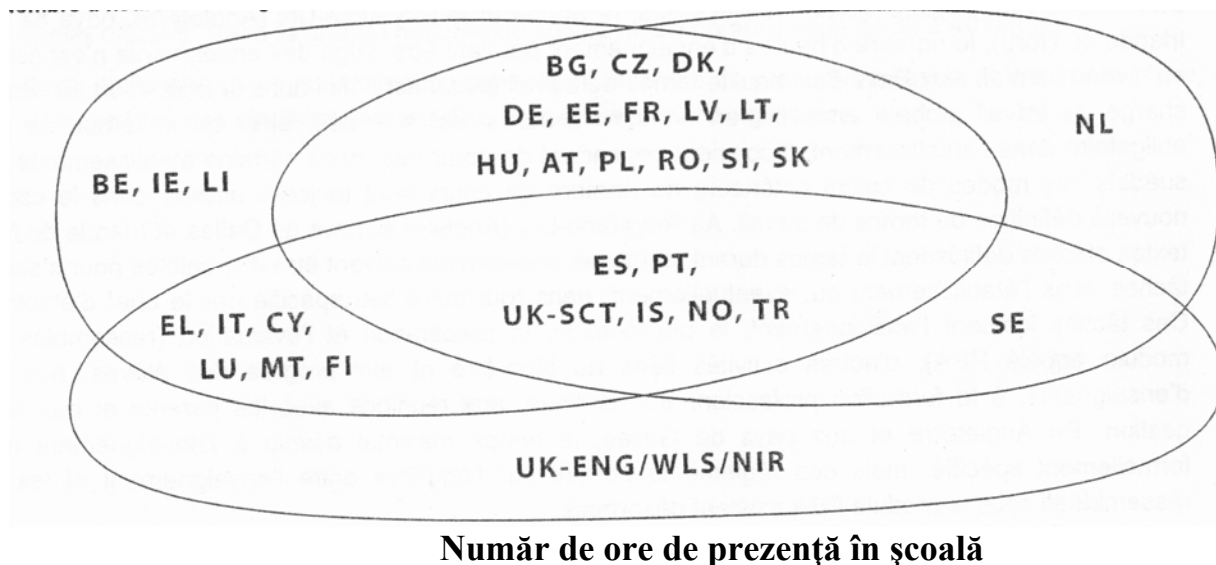
Paisprezece state instituie un număr de **ore de prezență în unitate** afectate altor activități, cum ar fi întrunirile sau sarcinile de gestiune/administrative. De asemenea, majoritatea acestor state reglementează timpul de predare și/sau timpul de muncă total/global. În cele două cazuri, situația este identică pentru nivelurile primar și secundar.

Timpul de muncă al cadrelor didactice este definit prin contract în număr de ore de ore de predare doar în trei state europene (Belgia, Irlanda și Liechtenstein), în timp ce în Grecia, Italia, Cipru, Malta și Finlanda include și ore de predare și ore de prezență în școală. Într-un mare număr de state se adaugă la această indicare a timpului de predare și un timp global, care, în principiu, presupune toate activitățile prestate de cadrul didactic.

Figura 29. Definiții oficiale ale obligațiilor de muncă ale cadrelor didactice. Învățământ primar și secundar general (CITE 1, 2 și 3), 2006/2007

Număr de ore de predare

Număr total/global de ore de muncă

Număr de ore de prezență în școală

Note complementare

Belgia (BE fr, BE de): la nivel primar, un număr maxim de ore de prezență obligatorie în unitate (care includ orele de predare efectivă) este precizat.

Danemarca: figura nu indică timpul de prezență obligatorie, ținând cont că este exprimat strict în număr de ore (pe an școlar).

Estonia: timpul de prezență obligatorie în unitate nu este indicat, deoarece este lăsat la aprecierea fiecărei unități.

Italia: numărul global de ore de muncă nu este reprezentat, întrucât este definit în număr de zile (pe an școlar) și în termeni ai prestațiilor (necuantificabile) la care cadrele didactice sunt obligate.

Luxemburg: datele nu privesc decât cadrele didactice care au statut de funcționari. Pentru cadrele didactice cu contract de muncă pe durată determinată, este specificat un număr de ore de prezență care se adaugă la orele de predare.

Ungaria: amendamente legislative datând din septembrie 2006 precizează că orele de prezență în școală sunt definite de angajator; ele nu sunt fixate în număr exact de ore de muncă. Aceste amendamente stipulează și sarcinile care pot fi îndeplinite de cadrele didactice în unitate și în afara acesteia.

Turcia: nu există nivel CITE 2. Ansamblul structurii unice (opt ani pentru elevii cu vârste cuprinse între 6 și 14 ani) este considerat ca fiind CITE 1. Figura prezintă situația în cadrul acestei structurii unice.

Note explicative

Toate informațiile vizează situațiile de angajare (contract de muncă) cu normă întreagă. Cadrele didactice care nu au încă diplomă sau debutante nu sunt luate în considerare, deoarece fac obiectul unor condiții orare particulare.

Definițiile oficiale fac referire la timpul de muncă astfel cum este definit de contractele de muncă ale cadrelor didactice, în fișele postului sau în alte documente oficiale. Aceste definiții sunt stabilite fie de autoritățile centrale, fie de autoritățile regionale dacă este vorba de state sau dacă acestea din urmă corespund unei autorități superioare în domeniul educației.

Numărul de ore de predare face referire la timpul pe care cadrul didactic îl petrece în fața elevilor. În unele state, este vorba de timpul stipulat în contract. El poate fi definit pe o bază săptămânală sau anuală.

Numărul de ore de prezență în școală corespunde orelor alocate sarcinilor de îndeplinit în unitatea școlară sau în alt loc stabilit de conducătorul acesteia. În anumite cazuri, este vorba despre un număr de ore specificat care se adaugă orelor de predare; în alte cazuri, de un număr global de ore de prezență, care include timpul de predare. Acesta din urmă poate fi definit pe o bază săptămânală sau anuală.

Numărul global de ore de muncă include numărul de ore de predare, numărul de ore de prezență în școală, precum și timpul de muncă necesar pentru activități de pregătire și corectare, care se pot derula în afara unității școlare. Numărul de ore poate fi afectat în mod special pentru anumite activități sau poate fi reglementat global. El poate fi definit pe o bază săptămânală sau anuală.

În fine, în trei state, respectiv Țările de Jos, Suedia și Regatul Unit (Anglia, Țara Galilor și Irlanda de Nord), numărul de ore de predare ce pot fi susținute de cadrele didactice nu este specificat la nivel central. În Țările de Jos, doar timpul global de muncă este definit în legislație. În Suedia, o normă de muncă globală anuală, în număr de ore, este specificat, împreună cu un timp de prezență obligatorie în unitate. Trebuie notat și faptul că, în anumite unități școlare, sunt în continuare utilizate, în noua definiție a timpului de muncă, modurile anterioare de calculare a numărului de cursuri. În Regatul Unit (Anglia, Țara Galilor și Irlanda de Nord) textele oficiale

definesc perioada pe parcursul căreia cadrele didactice trebuie să fie disponibile pentru a se achita de sarcini în unitate sau, eventual, în orice alt loc stabilit de conducătorul unității. Aceste sarcini includ predarea, planificarea, pregătirea și evaluarea (reunite într-un modul denumit PPA), alte activități legate de bunăstarea și progresul elevilor, reuniuni ale cadrelor didactice, formarea profesională continuă, ședințe cu părinții și sarcini administrative. În Anglia și Țara Galilor, timpul maximal alocat predării nu este specificat formal, dar există reglementări vizând echilibrul între predare și activitățile reunite în modulul PPA.

Întrucât diferitele tipuri de activități constituind obligația de muncă a cadrelor didactice cu normă întreagă sunt definite precis, în număr de ore pe săptămână, acestea din urmă putând varia considerabil de la o țară la alta (figura D30).

NUMĂRUL SĂPTĂMÂNAL DE ORE DE PREDARE PRETINSE CADRELOR DIDACTICE VARIAZĂ PUTERNIC DE LA O ȚARĂ LA ALTA

În majoritatea statelor, numărul de ore de predare este specificat în contractele de muncă (figura D29). În general, statele definesc fie un număr de perioade de predare pe săptămână și durata acestora, fie un număr săptămânal de predare. În 2006/2007, majoritatea cadrelor didactice din Europa trebuiau să se aplece în fața elevilor între 18 și 20 de ore pe săptămână, excluzând perioadele de pauză și timpul de contact cu elevii, în afara predării. Se observă totodată diferențe semnificative de la o țară la alta.

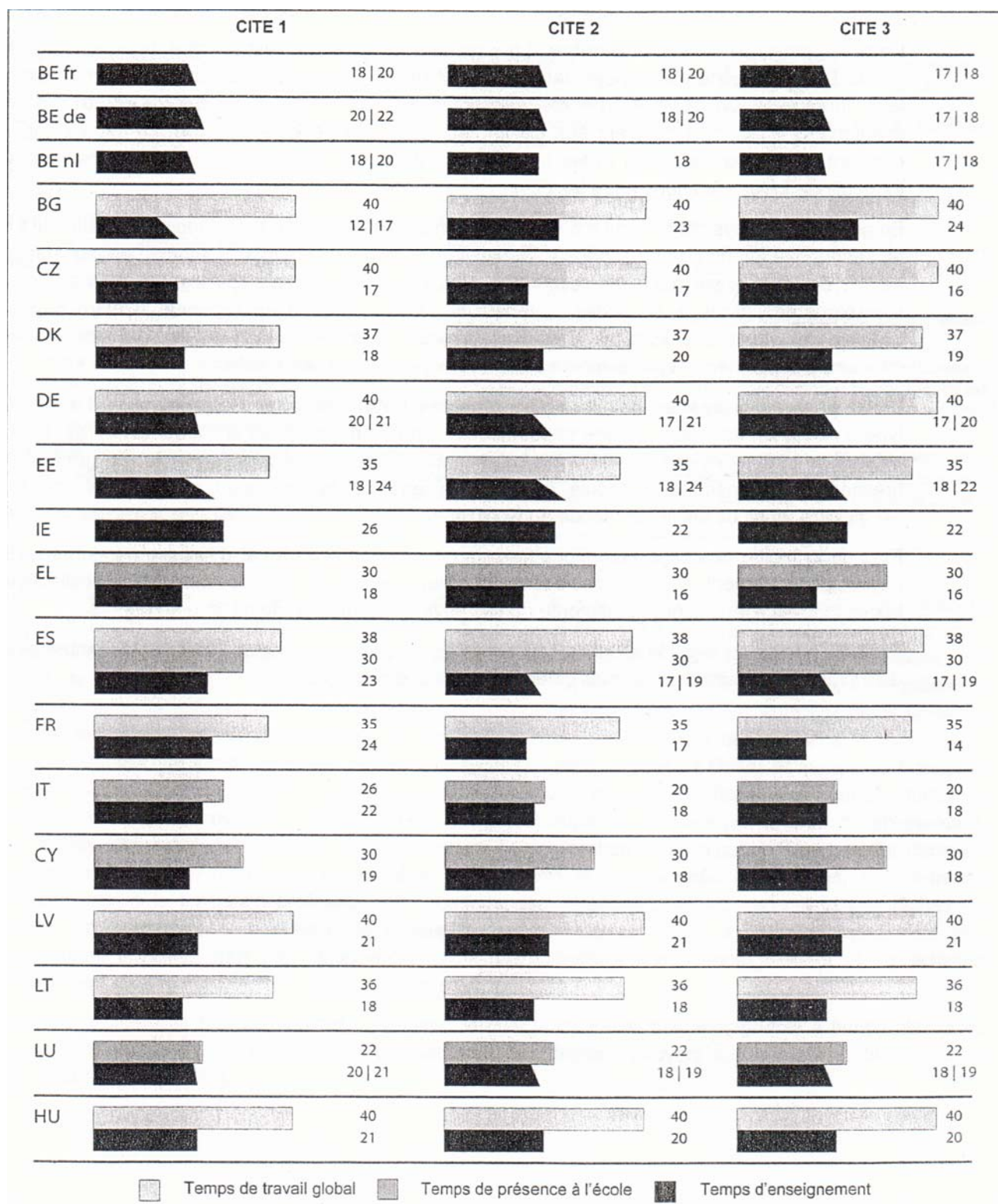
În general, statele au **tendința de a diminua norma săptămânală de predare** a cadrelor didactice la nivel secundar inferior și/sau superior. Doar Bulgaria și **ROMÂNIA cresc substanțial orele cadrelor didactice de la nivel secundar**. O duzină de state reglementează același număr de ore de predare pentru nivelurile secundar inferior și secundar superior. Patru state, respectiv Letonia, Lituania, Polonia și Regatul Unit (Scoția) prescriu exact același număr de ore de predare pe săptămână la nivelurile primar și secundar.

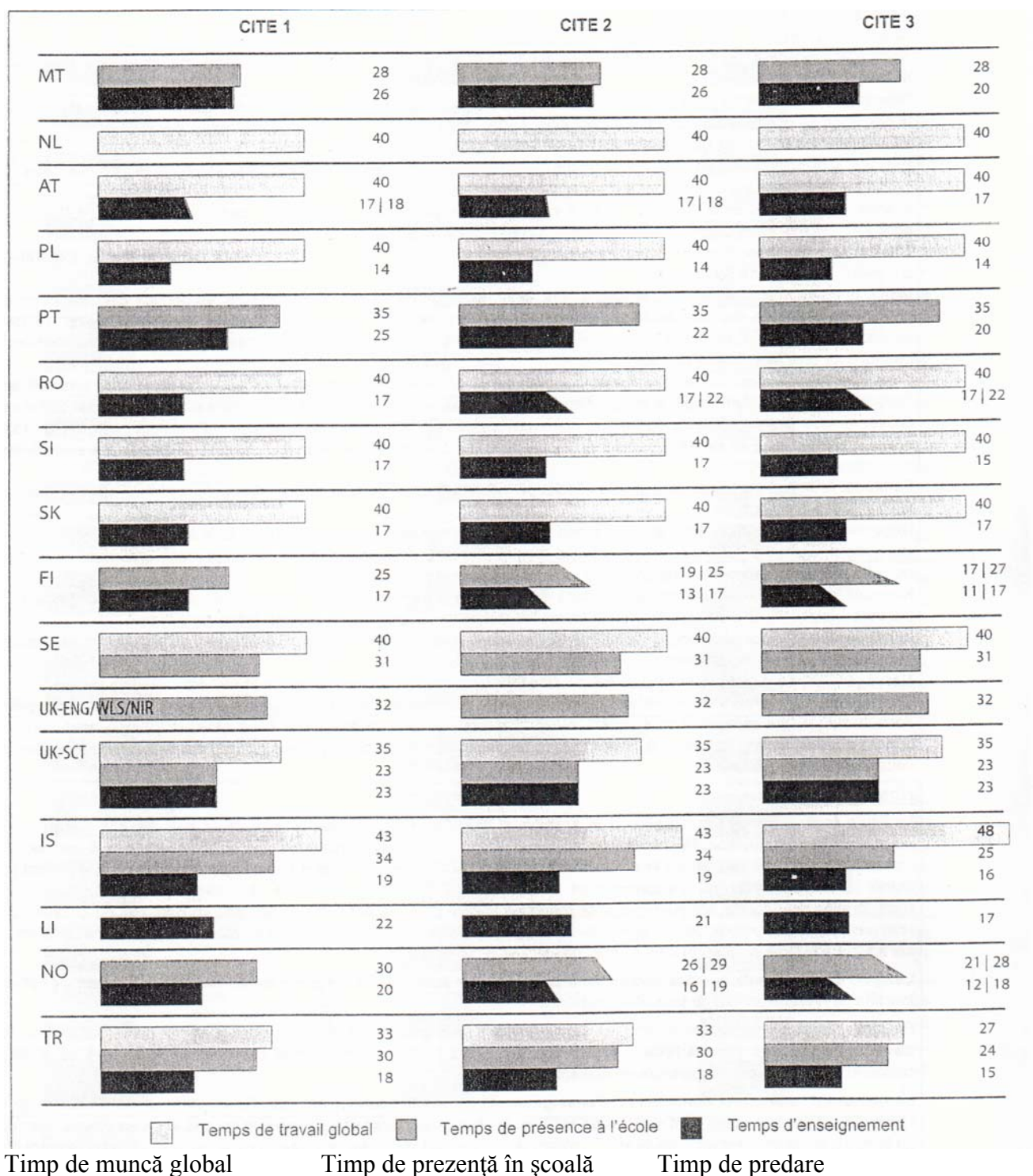
Treisprezece state instituie un număr precis de **ore săptămânale de prezență la școală**. Deseori, acest tip de obligație este stabilit pe o bază anuală, mai degrabă în număr de zile decât în număr de ore. Cu toate acestea, au fost calculate și medii teoretice pe săptămână, atunci când acest lucru a fost posibil. În general, timpul săptămânal de prezență la școală nu depășește 30 de ore, cu excepția Portugaliei, Regatului Unit (Anglia, Țara Galilor și Irlanda de Nord) și Islandei.

Mai mult de jumătate din statele europene fixează și un **număr global de ore** săptămânale de muncă, aliniat, în general, la cel al altor lucrători și stipulat în convențiile colective sau în alte acte oficiale. În marea majoritate a cazurilor acestor țări, acest număr variază de la 35 la 40 de ore.

În numeroase state, situația privind timpul de prezență la școală și numărul global de ore de muncă este foarte similar pentru diferitele niveluri de învățământ.

Figura D30. Repartiția numărului de ore săptămânal de muncă al cadrelor didactice cu normă întreagă. Învățământ primar și secundar general (CITE 1, 2 și 3), 2006/2007

Note complementare (figura D30)

Belgia (BE fr): durata anuală totală a prestațiilor cadrelor didactice din învățământul primar nu poate depăși 962 de ore. Ele includ cursurile, supravegherile și consultarea între colegi (care numără minim 60 de perioade??). Doar orele de predare sunt reprezentate.

Belgia (BE nl): timpul reprezentat în coloana CITE 3 se referă la cadrele didactice din anul 2 de *Algemeen Secundair Onderwijs*; pentru cei care lucrează în anii 3 și 4, numărul de ore săptămânale de predare este de 16,7 ore.

Danemarca: numărul de zile pe an școlar și durata întreruperilor nu sunt reglementate de minister, ci lăsate la discreția fiecărei unități. Pot exista de asemenea și variații în numărul de ore de predare.

Germania: cele 40 de ore de muncă (timp global) reprezintă media tuturor Landurilor.

Estonia: timpul global de muncă este de 35 de ore pe săptămână. Li se poate solicita cadrelor didactice să rămână și în școală pe parcursul acestor 35 de ore, dar acest lucru depinde de școli și de conducerea acestora.

Franța: datele pentru nivelul CITE 2 privesc profesorii certificați, iar cele pentru nivelul CITE 3 pe profesorii docenți. Profesorii certificați predau și la nivelul CITE 3.

Cipru: numărul orelor săptămânale de predare corespunde numărului maximal fixat și depinde de numărul de ani de vechime (serviciu) în învățământ.

Malta: figura arată timpul de predare, ca și timpul de prezență la școală, pe perioada orarului complet. În zilele cu program redus, timpul de predare este de 17,5 ore pe săptămână în primar, 13 ore în învățământul general secundar inferior și 13 ore în învățământul general secundar superior; timpul de prezență săptămânal este de 18,75 ore pentru fiecare dintre cele trei niveluri.

Țările de Jos: sunt definite doar numărul de zile de predare pe an (200) și numărul global de ore de predare pe an (1659).

Portugalia: începând din 2007/2008, timpul de predare pentru cadrele didactice din învățământul secundar superior este de 22 de ore.

Slovenia: pentru cadrele didactice care predau în limba maternă, numărul de ore săptămânale de predare este de 15,8 ore la nivelurile CITE 1 și 2 și de 14,3 ore la nivelul CITE 3. Timpul consacrat „altor activități” este inclus în norma de predare.

Finlanda: timpul de prezență în școală nu include cele 3 până la 5 zile anuale de muncă suplimentară ale cadrelor didactice definite în convențiile colective.

Regatul Unit (Anglia, Țara Galilor și Irlanda de Nord): figura arată o medie săptămânală teoretică bazată pe cele 1265 ore, repartizate pe 195 de zile, de prezență în școală pentru activități de predare, de planificare și de pregătire, de evaluare și de redactarea rapoartelor, de consultare cu colegii, de dezvoltare profesională etc.

Regatului Unit (Scoția): conform termenilor acordului din 2001 privind condițiile de muncă și salariile cadrelor didactice, acestea din urmă pot îndeplini când și unde doresc toate sarcinile care nu presupun prezența lor în școală.

Liechtenstein: datele pentru nivelul CITE 3 nu vizează și profesorii de sport, de muzică, și de arte, care asigură 26 de perioade (???) pe săptămână sau 19,5 ore.

Norvegia: numărul global de ore de muncă este exprimat în ore pe an (1687,5).

Turcia: în afară de timpul de predare obligatoriu, se poate solicita cadrelor didactice să presteze ore suplimentare, care generează o remunerare suplimentară. Nu există nivelul CITE 2. Structura unică în ansamblul său (opt ani pentru elevii de la 6 la 14 ani) este considerată relevantă pentru nivelul CITE 1. Figura indică situația la nivelul acestei structuri unice.

Note explicative

Figura prezintă situația unui cadru didactic cu normă întreagă și care nu are ale funcții, cum ar fi cele de conducere. Sunt prezentate și variații la nivelul aceleiași țări, atunci când sunt legate de criterii specifice, cum ar fi materia predată sau statutul cadrului didactic. Sunt de asemenea luate în considerare variațiile legate de flexibilitatea acordată conducerilor unităților de învățământ pentru a stabili numărul de ore de predare sau timpul de prezență în școală pentru fiecare cadru didactic. Din contră, nu au fost avute în vedere posibilitățile de reducere a orarului pentru cadrele

didactice care nu au sunt încă licențiați sau sunt pe cale de a fi. De asemenea, nu sunt incluse posibilitățile de reducere a orarului în funcție de vechime sau pentru situațiile în care cadrului didactic i se solicită să ducă la îndeplinire și alte sarcini.

Figura nu ilustrează decât informații în ore pe săptămână. Timpul de lucru real al cadrelor didactice poate de asemenea varia, funcție de numărul anual de zile de muncă.

Prin **definiții oficiale**, înțelegem timpul de muncă, așa cum este definit în contractele de muncă ale cadrelor didactice, într-un caiet de sarcini sau în alte texte oficiale. Aceste definiții emană de la autorități centrale sau regionale în acele state unde corespund unei autorități superioare în domeniul educației.

Numărul de ore săptămânale de predare corespunde orelor pe care cadrul didactic le petrece în fața elevilor. Orele de predare sunt stabilite excluzând perioadele de pauză și de contact cu elevii în afara predării. Timpul de predare este calculat prin multiplicarea numărului de lecții cu durata lecției și prin împărțirea produsului la 60.

Numărul de ore săptămânale de prezență la școală corespunde orelor disponibile pentru sarcini ce trebuie îndeplinite în unitatea de învățământ sau într-un alt loc specificat de conducerea unității, în plus față de orele de predare.

Numărul global de ore săptămânale de muncă include numărul de ore de predare, numărul de ore de prezență în școală, precum și timpul de lucru consacrat activităților de pregătire și corectare, care se pot desfășura în afara școlii.

Estimările au fost realizate pentru statele unde statutul sau contractul cadrelor didactice nu prevăd un timp de predare sau de prezență în școală și/sau un timp global de muncă. Atunci când obligațiile cadrelor didactice sunt definite o bază anuală, a fost calculată o medie a orelor pe săptămână, pe baza numărului de zile de prezență în școală și/sau de muncă global, atunci când a fost posibil.

VÂRSTA OFICIALĂ DE PENSIONARE ESTE DESEORI FIXATĂ LA 65 DE ANI PENTRU CADRELE DIDACTICE

Aproape toate statele europene fixează o vârstă limită oficială pentru pensioare, care corespunde limitei de la care cadrele didactice nu își mai desfășoară activitatea, cu excepția unor situații particulare. Această limită se situează la 65 de ani în majoritatea cazurilor. Ea este fixată la 60 de ani în Franța și în Polonia (doar pentru femei), la 64 de ani în Liechtenstein și la 67 de ani în Norvegia. Această vârstă oficială este identică pentru toate cele trei niveluri de învățământ avute în vedere.

În Bulgaria, în Republica Cehă, în Letonia, în Lituania, în Estonia și în Slovacia, vârsta limită de pensionare oficială corespunde unei limite inferioare de la care cadrele didactice pot înceta activitatea profesională și pot beneficia de o pensie. Această vârstă este inferioară celei de 65 de ani. În statele respective sunt în curs de derulare reforme pentru ca această vârstă să se situeze între 60 și 65 de ani.

În mai mult de jumătate din statele europene, cadrele didactice au posibilitatea de a se pensiona înainte de vârsta oficială. În general, vârsta minimă se situează în jurul celei de 60 de ani și conferă dreptul de a beneficia de pensie completă în situația în care cadrele didactice au vechimea reglementată. Totuși, această număr variază mult în funcție de țară: de exemplu, 15 ani sunt necesari în Liechtenstein, 25 în Turcia și 40 în Belgia, Austria și Irlanda. Trebuie observat

faptul că Italia, Polonia și Portugalia (până în 2007) au păstrat sistemul de pensionare după un anumit număr de ani vechime în învățământ, fără a institui condiția vârstei minime.

În Finlanda (pentru cadrele didactice după 1993), vârsta oficială de pensionare constituie singura referință. Nu există posibilitatea pensionării anticipate.

Condițiile de vârstă pentru pensionare sunt identice pentru bărbați și femei în majoritatea statelor. Există totuși diferențieri în Malta și în mai multe state din Europa Centrală și de Est. În aceste țări, deseori femeile pot beneficia de dreptul de a ieși la pensie înaintea bărbaților. Reformele din Republica Cehă, din Letonia, Slovenia și Slovacia vizează diminuarea, în vederea eliminării totale a acestor diferențieri.